

TAMPEREEN VESI LIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2021

Tampereen Vesi Liikelaitos

Tampereen Vesi Liikelaitos tuotti toiminta-alueensa vesihuoltopalvelut liiketaloudellisin periaattein kaupun-

kistrategian ja johtokunnan vuosille 2020-2024 hyväksymän Tampereen Veden strategian mukaisesti.

Toimintakertomus

Toimitusjohtajan katsaus

Tampereen Vesi toimitti asiakkailleen vaatimukset täyttävää talousvettä. Jätevedet käsiteltiin Tampereen Veden jätevedenpuhdistamoilla. Valtaosan ajasta puhdistamoiden lupaehdot saavutettiin, mutta joitakin lieviä ylityksiä tapahtui Viinikanlahden, Raholan ja Kämmenniemen puhdistamoilla. Korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty viranomaisten kanssa yhdessä sopien.

Kaupinojan vedenpuhdistuslaitoksen saneeraus valmistui joulukuussa. Suunniteltu talousveden tuotantotavoite 54 000 m³ vuorokaudessa saavutettiin. Toisen päävesilaitoksen valmistuminen Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen rinnalle lisää merkittävästi vesihuollon toimintavarmuutta. Vuonna 2021 valmistui myös pitkän tähtäimen investointi- ja saneerausohjelma vedentuotantolaitoksille, jätevedenpuhdistamoille, vesitorneille ym. kiinteistöille. Samoin valmistui Raholan jätevedenpuhdistamon ilmastuksen ja sen säädön parantamista sekä kaasukompressorin uusimista koskeneet hankkeet. Vedentuotannon ja jätevedenpuhdistuksen prosessiautomaation valvomojärjestelmän uudistamista jatkettiin. Uutena hankkeena käynnistyi mm. Messukylän pohjavesilaitoksen saneeraus.

Verkostojen uudisrakentaminen ja saneeraus sekä uusien runkoyhteyksien rakentaminen verkostojen kehittämisohjelman mukaisesti jatkuivat vilkkaina. Uuden päävesijohdon (halkaisijaltaan 800 mm) rakentaminen Kaupinojalta Ruskoon jatkui Kaukajärvellä. Mossinpuistikadun vesijohdon (halkaisijaltaan 400 mm) rakentaminen jatkui Tampereen ja Kangasalan kaupunkien kanssa yhteistyössä. Lisäksi rakennettiin vesijohdon paineenkorottamo ja jätevedenpumppaamo Ruskontien

varten varmistamaan vesihuoltoa niin Tampereen kuin Lempäälän alueella. Niemenrannan ja Hervannan kaava-alueiden rakentamista jatkettiin ja Nauhatehtaan kaava-alueen rakentaminen aloitettiin yhteistyössä Tampereen kaupungin kanssa. Vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostojen mallinnukset tehtiin yhteistyössä kaupungin maankäyttöyksikön kanssa vuoteen 2040 asti. Lisäksi aloitettiin etäluettavien vesimittareiden asennukset Hervannan alueella (pilot-hanke).

Asiakastieto- ja laskutusjärjestelmä vaihdettiin helmikuussa 2020. Vuonna 2021 järjestelmän käyttöä vakiinnutettaessa huomioitiin, että järjestelmässä on merkittäviä haasteita integroitua osaksi taloudenhoidon prosesseja. Asiakaspalvelun taso säilytettiin kuitenkin totutulla erinomaisella tasolla ja laskutus toimi moitteettomasti.

Hankintastrategiaa toteutettiin 2020 laaditun hankintastrategian mukaisesti. Hankintaprosessin vastuut ja toiminnot kuvattiin ja hankinta- ja tilausoikeuden omaavat henkilöt koulutettiin. Hankintojen toiminta- ja kehittämissuunnitelma päivitettiin vuosille 2022–2024. Hankinnoista laadittiin riskikartoitus.

Vuoden 2021 aikana laadittiin Tampereen Veden yhtiöittämisselvitys yhteistyössä omistajaohjauksen kanssa. Tilikaudella 2021 liikevaihto ylitti talousarvion. Liikeylijäämä toteutui sekä talousarviota että edellistä vuotta parempana.

Tilikaudella ei tapahtunut merkittäviä muutoksia henkilötyövuosissa. Henkilöstön rakenteessa tapahtui muutosta osan työntekijöistä siirtyessä kunnallisen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimuksen piiristä teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimuksen piiriin. Rakennemuutos liittyi tehtävänimikkeiden uudistamiseen ja yhdenmukaistamiseen osana laajempaa kaupunkitaseista tarkastelua, kun

varallaolokäytänteitä tarkasteltiin keväällä 2021.

Kokonaisuudessaan vuonna 2021 huolta aiheutti edelleen maailmanlaajuinen koronaviruspandemia. Tampereen Vedessä pandemia ei vaikuttanut vesihuollon toimintaan, vaan vesihuolto toimi moitteettomasti. Sen sijaan varautuminen koronasta mahdollisesti aiheutuviin vaikutuksiin ja henkilöstön terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen oli keskeinen osa toimintaa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vesihuollon toimintavarmuutta ja veden laatua parannetaan saneeraamalla järjestelmällisesti vesihuoltoverkostoja ja vedenkäsittelylaitoksia, tehostamalla vedenkäsittelylaitosten puhdistusprosesseja, lisäämällä automaatiota ja turvaamalla varavoiman saanti toiminnan kannalta tärkeimmissä kohteissa. Aktiivista otetta jatketaan seudullisissa yhteishankkeissa. Yhteistyötä naapurikuntien vesihuoltolaitosten kanssa jatketaan ja yhteistyötä koskevia sopimuksia päivitetään mm. Keskuspuhdistamo huomioon ottaen.

Vedenkäsittelyn toimintavarmuutta tullaan investointiohjelman mukaisesti parantamaan mm. uudistamalla Ruskon vedenpuhdistuslaitoksen kalkkijärjestelmää ja saneeraamalla flotaatiota. Samoin tehostetaan Messukylän pohjavesilaitoksen ilmastusta ja radonin poistoa sekä saneerataan Hervannan vesitornin katto. Laitosten ja muiden kohteiden energiankulutuksen seuranta parannetaan ja energiankulutuksen vähentämiseksi Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolla toteutetaan biologisen käsittelyn optimointihanke. Jätevedenkäsittelyn tehostamista jatketaan Raholan jätevedenpuhdistamolla.

Vesihuoltoverkostojen osalta kehitetään rakennuttamis- ja urakointimittelyjä sekä rakentamiskustannusten seurantaan niin, että kaupungin kasvun edellyttämä verkostojen uudisrakenta-

minen, uusien runkojohtoyhteyksien rakentaminen kantakaupungin verkoston sisällä ja nykyisten verkostojen riittävä saneeraus kyetään myös tulevaisuudessa toteuttamaan kohtuullisin kustannuksin. Lisäksi jatketaan vesijohdon ja jätevesiviemärin rakentamista Ruskontien varteen. Hankkeisiin kuuluvat myös jätevesiviemärin rakentaminen Rautaharkossa Keskuspuhdistamon tunneliin, vesijohdon rakentaminen (kahdentaminen) Koivistonkylän ja Lukonmäen paineenkorottamoille ja vesi- ja viemäriverkoston kuntoarvion sekä saneeraus- ja investiohjelman laatiminen.

Investointitaso ylläpidetään samansuuruisena edelliseen vuoteen nähden. Taksamuutoksia ei tehty vuodelle 2022. Vuoden 2022 aikana laaditaan Tampereen Veden yhtiöittämisen jatkoselvitys yhteistyössä omistajaohjauksen kanssa.

Henkilöstö

Henkilötyövuosissa ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia. Vuoden 2021 aikana käynnistettiin neuvottelut paikallisesta työehtosopimuksesta koskien keskeytymätöntä kolmivuorotyötä vedentuotanto ja jätevedenpuhdistus-yksikössä. Tavoitteena on saada neuvottelut päätökseen alkuvuodesta 2022. Paikallisesti on tarkoituksena sopia 12 tunnin työvuorojärjestelmästä. Vuonna 2022 asiakastieto- ja laskutusjärjestelmän talouden osatoiminto siirretään osaksi SAP-toiminnanohjausjärjestelmää palvelukeskuksen hallinnoitavaksi. Muutoksella ei ole vaikutusta asiakkaisiin tai asiakaspalveluun.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Johtokunta on käsitellyt 26.1.2022 Tampereen Vesi Liikelaitoksen toimintaympäristöanalyysin, sisäisen valvonnan toimintavan kuvauksen ja itsearviointin vuoden 2021 osalta.

Tampereen Veden arvot ja toiminnan tavoitteet ovat selkeät ja hyväksytyt. Käytössä on sertifioitu laatu- ja ympäristöjärjestelmä ja hallinto- ja johtamiskulttuuri on hyvällä tasolla. Riskienhallinta on toiminnallisten riskien osalta kunnossa; toiminta on vakiintunutta ja

riskienhallintaan on toimivat menetelmät. Hallinnollisten, organisatoristen ja taloudellisten riskien osalta toimintaa kehitetään edelleen. Valvontatoimenpiteet ja järjestelmät ovat pääosin kunnossa ja viestinnässä on panostettu sekä ulkoiseen että sisäiseen viestintään.

Sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta asiat ovat kunnossa, valvontajärjestelmä toimii ja hyvän hallintotavan keskeiset elementit ovat sekä esimiesten että henkilöstön tiedossa. Johtokunta on käsitellyt 15.9.2021 kokouksessaan Tampereen Vesi Liikelaitoksen riskienhallintaa. Tampereen Vedessä on tunnistettu merkittävimmät yksikön toimintaa uhkaavat riskit ja määritelty, miten niihin vastataan. Tampereen Vesi Liikelaitos on kuvannut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatavan ja arvioinut nykytilaan liittyviä puutteita sekä on määritellyt kehittämistoimenpiteet. Kokonaisarviona Tampereen Vesi Liikelaitoksen johto lausuu, että Tampereen Veden sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat pääosin hyvällä tasolla. Merkittäviä puutteita ei ole todettu.

Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Tampereen Vedellä oli tilikaudella 2021 yhteensä neljä toiminnallista tavoitetta. Tavoitteista kaksi toteutui, yksi toteutui osittain ja yksi jäi saavuttamatta. Sairauspoissaoloprosentissa ei päästy tavoiteltuun tilanteeseen, jossa vertailuvuosi oli 2019, samoin tapaturmamäärissä. Suurimpana vaikuttavana seikkana sairauspoissaoloihin oli yleinen pandemiatilanne ja tapaturmien määrä pysyi kuitenkin maltillisena henkilöstömäärän nousuunkin nähden eikä vakavia tapaturmia tapahtunut lainkaan. Myös verkostossa tapahtuneiden häiriöiden määrä oli hieman kasvanut suhteessa verkoston pituuteen, kuitenkin kokonaisuudessa arvioituna häiriömäärä pysyi varsin kohtuullisena. Häiriöiden määrään vaikuttaa suuresti myös seikat, jotka eivät ole Tampereen Veden säädeltävissä kuten esim. säätö tai mahdolliset muilla työmailla aiheutetut häiriöt.

Tavoitteet Kaupinojan vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen valmis-

tumisesta, yhtiöittämisselvityksen valmistumisesta sekä verkoston keskimääräisestä uusiutumisajasta saavutettiin.

Tampereen Vesi Liikelaitos parantaa tuottavuutta uutta teknologiaa hyödyntäen. Vuodelle 2021 asetettiin kolme tuottavuuden parantamiseen tähtäävää toimenpidekokonaisuutta; jätevesiverkoston analytiikkapalveluiden käyttöönotto, energiatehokkuuden parantaminen, hankintastrategian toteuttaminen ja hankintamenettelyjen yhdenmukaistaminen.

Jätevesiverkoston analytiikkapalveluiden käyttöönotto mahdollistaa jätevesiviemärin vuotomäärien selvittämisen pumppaamoalueittain ja siten parantaa verkostonsaneerauksen kohdistamista. Lisäksi se mahdollistaa mahdollisten viemäritukosten löytämisen mahdollisimman aikaisin pumppaamoiden valuma-alueilla ja jätevesiverkoston kapasiteetin riittävyyden tarkastelun. Analytiikkapalvelu on käytössä.

Energiatehokkuuden parantaminen on Tampereen Vedellä jatkuvaa toimintaa. Laitteiden (esim. pumppujen) uusinnan yhteydessä kiinnitetään huomiota niiden energiatehokkuuteen. Lisäksi optimoidaan laitteiden ajotapaa energiankulutuksen vähentämiseksi. Myös hankinnoissa panostetaan energiatehokkuuteen. Energiatehokkuuden parantamisen osalta yhdeksi toimenpiteeksi on määriteltävä energiankulutuksen seurantajärjestelmän käyttöönotto. Toimenpide on edennyt siten, että noin 130:n sähkönkulutuspiirteen kulutus-tieto siirtyi jo Vedelle. Sähköenergian kulutus eri kohteissa on seurattavissa prosessiautomaation raportointijärjestelmän kautta.

Vuonna 2021 toteutettiin tehtyä hankintastrategiaa ja hankintamenettelyjä yhdenmukaistettiin. Hankintatoiminnassa sopimuksenhallintajärjestelmän, Efecten, käyttöönotto on aloitettu pilotoinnilla. Järjestelmän käytöstä on tulossa koulutuksia ja käyttöönotto koko organisaatiolle. Hankinnan toiminta- ja kehittämissuunnitelma vuosille 2022-2024 on tehty.

TAMPEREEN VESI LIIKELAITOS

Nro	Talousarviotavoite 2021	Mittari	Tavoitteen toteuma (tammi-joulukuu 2021)	
1	Sairauspoissaolo-% ei nouse v. 2019 tasosta ja vakavien tapaturmien määrä laskee.	Sairauspoissaolojen ja 3pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna.	Sairauspoissaoloprosentti koko vuodelta 2021 oli 4,98 %, joka on jonkin verran enemmän kuin vertailuvuonna 2019 4,42 %, pääasiassa johtuen muutamista pitkistä poissaoloista. Työhön palaamista helpotetaan edelleen työjärjestelyin ja osa pidemmällä sairauslomalla olleista on pystynyt palaamaan töihin. Tapaturmia on 6 kpl vuonna 2021, joka on sama määrä kuin vuonna 2020. Tapaturmien syyt on analysoitu ja mahdollisiin epäkohtiin puututtu. Tavoite tapaturmatason 2019 (5 kpl) laskusta ei toteutunut. Tavoite ei toteutunut.	-
2	Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla.	Häiriötilanteiden määrän kehitys/ verkoston pituus. Häiriömäärän tulee laskea suhteessa verkoston pituuteen. Kaupinojan vedenpuhdistuslaitoksen tuotantovalmius 100 %.	Häiriöitä oli koko vuonna 33 kpl /818 km eli 0,04 kpl/km. Vertailuvuonna häiriöitä oli 0,01 kpl/km. Tavoite ei toteutunut. Kaupinojan saneeraus on valmistunut 12/2021. Suunniteltu talousveden tuotantotavoite 54 000 m3 vuorokaudessa ja 100% tuotantovalmius on saavutettu. Tavoite toteutui.	+/-
3	Vesijohtoverkoston pitkän tähtäimen toimintavarmuudesta huolehditaan.	Verkoston keskimääräinen uusiutumisaika on alle 100 v.	Vuonna 2021 uusittiin 8,5 km ja vesijohtoveden pituus on 818 km. Uusiutumisikä on (818/8,5 = 96,2) 96 v. Tavoite toteutui.	+
4	Liikelaitoksen yhtiöittämisestä on tehty selvitys yhdessä omistajaohjauksyksikön kanssa.	Toimenpiteet ja toteutustilanne	Selvitys on tehty ja se on käsitelty konsernijaostossa 18.5.2021. Tavoite toteutui.	+

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelma ja tuloslaskelman analysointi

Liikevaihto tilikaudella 2021 oli 70,4 milj. euroa ja oli 0,9 milj. euroa vuosisuunnitelmaa suurempi. Liikevaihto toteutui edellisvuotta suurempana. Liikevaihtoa kasvatti tilikauden alussa tehdyt korotukset jäteveden käyttömaksuun sekä veden ja jäteveden perusmaksuihin.

Valmistus omaan käyttöön kasvoi edellisestä vuodesta johtuen projektien odotettua nopeammasta etenemisestä loppuvuodesta. Palveluiden ostot toteutuivat edellisvuotta suurempana mutta vuosisuunnitelmaa pienempänä. Palveluiden suunniteltua pienempään toteumaan on merkittävästi vaikuttanut rakentamisen ja alueiden kunnossapidon toteutuminen suunniteltua pienempänä sekä varautuminen pandemian tuomiin lisäkustannuksiin, jotka jäivät kuitenkin toteutumatta. Koneiden ja kaluston kunnossapitoon

kohdistuvien palveluiden ostot ovat vedentuotantolaitoksilla, jätevedenpuhdistamoilla ja myös jätevedenpumppaamoilla olleet suunniteltua pienempiä, sekä pieniä korjaustöitä on tehty oletettua vähemmän. Kemikaalien ja sähkön hinnan muutokset ovat olleet vaikeasti ennustettavissa, joka heijastuu myös toteuman ja suunnitelman välisessä erossa.

Henkilöstökulut kasvoivat uusien rekrytointien ja siirtyneiden työntekijöiden myötä edellisvuodesta, mutta alittivat vuosisuunnitelman, johtuen pääosin viivästyneistä rekrytoinneista. Poistot ylittivät vuosisuunnitelman sekä edellisvuoden toteuman, johtuen odotettua suuremmasta määrästä valmistuneita projekteja vuoden aikana. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat hyvin vähän verrattuna edellisvuoden tasoon ja alittivat suunnitellun tason johtuen varautumisesta mahdollisiin ulkoisten palveluiden tarpeisiin, jotka eivät toteutuneet.

Liikelylijäämä tilikaudella 2021 on 31,1 milj. euroa. Liikelylijäämä oli 4,5 milj. euroa suunniteltua suurempi. Merkittävästi suurempi liikelylijäämä johtuu pääosin varautumisesta pandemian tuomiin hinnan nousuihin, jotka jäivät toteutumatta sekä palveluiden pienemästä kulutuksesta. Samalla Tampereen Vesi aloittaa varautumaan jäteveden käsittelyn liiketoimintamallin muutokseen, eli Tampereen Seudun Keskusvedenpuhdistamo Oy:n Sulkavuoren puhdistamon käyttöönottoon vuonna 2025, jonka johdosta operatiivista toimintaa pyritään tehostamaan jo etukäteisesti kasvavaan kulurakenteeseen varautuen. Korvasu peruspääomasta oli vuosisuunnitelman suuruisen 10,5 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 21,4 milj. euroa.

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2021	1.1. - 31.12.2020
Liikevaihto	70 442 702,43	66 428 808,15
Valmistus omaan käyttöön	3 703 166,98	3 100 582,57
Liiketoiminnan muut tuotot	46 693,03	39 527,84
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 732 385,59	-7 737 609,39
Palvelujen ostot	-9 900 822,41	-9 778 034,91
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 952 162,86	-6 812 653,29
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 601 813,71	-1 600 421,79
Muut henkilösivukulut	-267 522,26	-235 850,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 848 910,01	-12 810 364,62
Liiketoiminnan muut kulut	-1 770 851,45	-1 726 650,61
Liikelylijäämä (-alijäämä)	31 118 094,15	28 867 333,29
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	4 904,10	4 269,95
Korvaus peruspääomasta	-10 500 000,00	-10 500 000,00
Muut rahoituskulut	-753,62	-1 575,07
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	20 622 244,63	18 370 028,17
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	895 515,60	895 515,60
Tuloverot	-126 116,94	2 774,12
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	21 391 643,29	19 268 317,89

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU
(1 000 EUROA)

	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021
	70 443	69 574	869	69 574
	3 703	2 000	1 703	2 000
	47	32	15	32
	-8 732	-9 359	626	-9 175
	-9 901	-11 464	1 563	-11 706
	-6 952	-7 270	318	-7 270
	-1 602	-1 708	106	-1 697
	-268	-283	15	-268
	-13 849	-13 000	-849	-13 000
	-1 771	-1 906	135	-1 874
	31 118	26 617	4 501	26 617
	5	0	5	0
	-10 500	-10 500	0	-10 500
	-1	0	-1	0
	20 622	16 117	4 505	16 117
	896	896	0	896
	-126	-85	-41	-85
	21 392	16 928	4 464	16 928

Tuloslaskelman tunnusluvut	1.1. - 31.12.2021	1.1. - 31.12.2020
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,1	14,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	14,1	14,3
Voitto, %	29,3	27,7

RAHOITUSLASKELMA

TALOUSARVION TOTEUMAVERTAILU
(1 000 EUROA)

	1.1. - 31.12.2021	1.1. - 31.12.2020	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021
Toiminnan rahavirta						
Liikelyjäämä (-alijäämä)	31 118 094,15	28 867 333,29	31 118	26 617	4 501	26 617
Poistot ja arvonalentumiset	13 848 910,01	12 810 364,62	13 849	13 000	849	13 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 495 849,52	-10 497 305,12	-10 496	-10 500	4	-10 500
Tuloverot	-126 116,94	2 774,12	-126	-85	-41	-85
Tulorahoituksen korjauserät	-42 999,20	-3 400,00	-43	0	-43	0
	34 302 038,50	31 179 766,91	34 302	29 032	5 270	29 032
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-21 268 533,46	-22 426 308,29	-21 269	-21 000	-269	-21 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	150 000,00	0	0	0	0
	-21 268 533,46	-22 276 308,29	-21 269	-21 000	-269	-21 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	13 033 505,04	8 903 458,62	13 034	8 032	5 002	8 032
Rahoituksen rahavirta						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaihto-omaisuuden muutos	62 524,63	-62 371,00	-	-	-	-
Saamisten muutos kunnalta	-16 406 912,68	-11 841 896,39	-	-	-	-
Saamisten muutos muilta	1 944 469,63	149 720,70	-	-	-	-
Korottomien velkojen muutos muilta	1 366 413,38	2 851 088,07	-	-	-	-
	-13 033 505,04	-8 903 458,62	-13 034	-8 032	-5 002	-8 032
Rahoituksen rahavirta	-13 033 505,04	-8 903 458,62	-13 034	-8 032	-5 002	-8 032
Rahavarojen muutos	0,00	0,00	0	0	0	0

Rahoituslaskelma ja rahoituslaskelman analysointi

Toiminnan rahavirta oli 34,3 milj. euroa ja investointien rahavirta -21,3 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui suunniteltua parempana, koska liikelyjäämä toteutui merkittävästi yli suunnitellun. Investointien tulorahoitusprosentti on 162 eli tulorahoitus kattaa hyvin myös investointitarpeet.

Investoinnit ja niiden analysointi

Tilikaudella 2021 investoinnit toteutuivat 21,3 milj. euron suuruksina. Vuosisuunnitelma oli 21,0 milj. euroa, joka ylittyi 0,3 milj. euroa. Investoinnit toteutuivat hieman suunniteltua suurempana. Merkittävimpiä syitä investointien suunnittelusta poikkeavaan toteutumiseen on ollut suunnitelmien valmistumisen aikaistuminen, erityisesti kaupunkikonsernin sisäisissä hank-

Rahoituslaskelman tunnusluvut	1.1. - 31.12.2021	1.1. - 31.12.2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa	39 015	29 099
Investointien tulorahoitus, %	162,1	140,0
Quick Ratio	5,9	5,2
Current Ratio	6,0	5,3

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	Muutokset
Investointimenot	-21 269	-21 000	-269	-21 000	0
Nettoinvestoinnit	-21 269	-21 000	-269	-21 000	0

keissa. Suunniteltua suurempi toteuma aiheutui osittain myös alihankinnan ja omien projektien oletettua nopeammasta toteutusaikataulusta. Projektien odotettua nopeampi eteneminen verkostorakentamisessa oli merkittävien suunnitelmatason ylittymisen syy, laitospuolen investoinnit toteutuivat

suunnitelman mukaisesti. Verkostorakentamiseen investoitiin yhteensä 16,3 milj. euroa, josta merkittävimmät kohteet olivat Verkatehtaankadun jätevesiviemärin saneeraus kaivamattomalla menetelmällä, Rusko-Kaupinoja päävesijohto sekä Vuoreksen paineenkorottamon ja jätevesipumppaamon

TASE

	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	133 671,64	128 282,56
	133 671,64	128 282,56
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 859,63	10 859,63
Rakennukset	20 242 750,90	21 565 357,34
Kiinteät rakenteet ja laitteet	141 526 738,14	134 370 214,95
Koneet ja kalusto	163 741,62	133 246,94
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	18 403 675,94	16 853 853,00
	180 347 766,23	172 933 531,86
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	25 042 677,85	25 042 677,85
Muut saamiset	133 543,20	133 543,20
	25 176 221,05	25 176 221,05
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	993 981,95	1 056 506,58
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	7 229 698,33	9 059 770,78
Saamiset kunnalta	53 360 468,29	36 953 555,61
Muut saamiset	32 035,93	0,00
Siirtosaamiset	3 580,49	150 013,60
	60 625 783,04	46 163 339,99
VASTAAVAA YHTEENSÄ	267 277 423,91	245 457 882,04
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	70 341 207,56	70 341 207,56
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	124 507 970,46	105 239 652,57
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	21 391 643,29	19 268 317,89
	216 240 821,31	194 849 178,02
POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET		
Poistoero	14 325 796,06	15 221 311,66
	14 325 796,06	15 221 311,66
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,80	43 000,00
	0,80	43 000,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Korottomat velat kunnalta	520 390,61	520 390,61
Liittymismaksut ja muut velat	25 900 419,95	25 900 419,95
	26 420 810,56	26 420 810,56
Lyhytaikainen		
Ostovelat	5 672 848,61	4 533 005,61
Korottomat velat kunnalta	432,87	0,00
Muut velat	2 768 566,50	2 576 106,97
Siirtovelat	1 848 147,20	1 814 469,22
	10 289 995,18	8 923 581,80
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	267 277 423,91	245 457 882,04
Taseen tunnusluvut	31.12.2021	31.12.2020
Omavaraisuusaste, %	86,3	85,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,1	53,2
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa	145 900	124 508
Lainat ja vuokravastuut, 1 000 euroa*	17 604	18 459

rakentaminen. Laitosinvestointien toteuma on yhteensä 5,0 milj. euroa. Merkittävimpänä kohteena on ollut Kaupinojan vedenpuhdistuslaitoksen saneerauksen loppuunsaattaminen täyteen tuotantovalmiuteen.

Tase ja taseen analysointi

Taseen loppusumma 31.12.2021 on 267,3 milj. euroa. Omavaraisuusaste on 86,3 %, joka parani edellisestä tilikaudesta, ja on siis edelleen hyvällä tasolla. Oma pääoma tilikauden lopussa on 216,2 milj. euroa, mikä vahvistui edellisestä tilikaudesta tilikauden ylijäämän 21,4 milj. euron verran.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 21 391 643,29 milj. euroa, siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämä -erään ja että varauksia ei tehdä.

*Korjattu vertailutietoa. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä tunnusluvusta puuttuivat leasing-vastuut 75 tuhatta euroa.

Tilinpäätöksen liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät:

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan. Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennetty-

nä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot (1000 euroa)

Liikevaihto (1 000 euroa)	2021	2020
Vesilaitostoiminta	28 388	26 955
Viemärlaitostoiminta	42 055	39 474
Yhteensä	70 443	66 429

9) Palvelujen ostot (1 000 euroa)

	2021	2020
Muiden palvelujen ostot	9 901	9 778
Yhteensä	9 901	9 778

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

	Poistoajat	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistojen käyttöoikeudet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	Tasapoisto
Vedenjakeluverkosto	20 vuotta	Tasapoisto
Viemäriverkko	20 vuotta	Tasapoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	Tasapoisto
Viestintälaitteet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3 vuotta	Tasapoisto

Hyödykkeet, joiden hankintameno on korkeintaan 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

12) Pakollisten varausten muutokset (1 000 euroa)

	2021	2020
Eläkevastuu 1.1.	43	46
Vähennykset tilikaudella	43	3
Eläkevastuu 31.12.	0	43

16) Poistoeron muutos (1 000 euroa)

	2021	2020
Investointivarauksiin liittyvät poistoeron vähennykset	896	896
Yhteensä	896	896

TASEEN VASTAAVIEN LIITETIEDOT

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti (1 000 euroa)

Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	128	128
Lisäykset tilikaudella	35	35
Tilikauden poisto	30	30
Poistamaton hankintameno 31.12.	134	134
Kirjanpitoarvo 31.12.	134	134

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Enn.maks. ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	11	21 565	134 370	133	16 854	172 934
Lisäykset	0	0	7 693	56	13 484	21 233
Siirrot erien välillä	0	0	11 899	36	-11 934	0
Tilikauden poisto	0	1 323	12 435	61	0	13 819
Poistamaton hankintameno 31.12.	11	20 243	141 527	164	18 404	180 348
Kirjanpitoarvo 31.12.	11	20 243	141 527	164	18 404	180 348

Sijoitukset	Osakkeet konserniyhtiöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	25 043	25 043
Hankintameno 31.12.	25 043	25 043
Kirjanpitoarvo 31.12.	25 043	25 043

Joukkovelkakirjalaina-, muut laina- ja muut saamiset	Saamiset konserniyhteisöiltä	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	134	134
Hankintameno 31.12.	134	134
Kirjanpitoarvo 31.12.	134	134

TASEEN VASTATTAVIEN LIITETIEDOT

25) Oma pääoma (1 000 euroa)

	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	70 341	70 341
Peruspääoma 31.12.	70 341	70 341
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	105 240	89 637
Siirto edelliseltä tilikaudelta	19 268	15 602
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	124 508	105 240
Tilikauden ylijäämä	21 392	19 268
Oma pääoma yhteensä	216 241	194 849

27) Pitkäaikaiset velat, myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät (1 000 euroa)

	2021	2020
Korottomat velat kunnalta	520	520
Liittymismaksut	25 900	25 900
Yhteensä	26 421	26 421

29) Pakolliset varaukset (1 000 euroa)

	2021	2020
Muut pakolliset varaukset		
Eläkevaraus	0	43
Yhteensä	0	43

32) Liittymismaksut ja muut velat (1 000 euroa)

	2021	2020
Muut velat	2 769	2 576
Yhteensä	2 769	2 576

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (1 000 euroa)

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkajaksotukset	205	189
Lomapalkkajaksotukset	1 507	1 471
Eläkevakuutusmaksuvelat	136	155
Yhteensä	1 848	1 814

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokravastuiden yhteismäärä (1 000 euroa)

	2021	2020
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä, voimassa 31.8.2041 asti	17 015	17 864
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	865	864
Myöhemmin maksettavat	16 150	17 000
Leasingvastuut		
Leasingvastuut yhteensä, voimassa 31.3.2026 asti	68	75
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	28	28
Myöhemmin maksettavat	41	47
Vuokra- ja leasingvastuut yhteensä	17 084	17 939

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (1 000 euroa)

	2021	2020
Sopimusvastuut yhteensä	56	42
Muut taloudelliset vastuut yhteensä	24	44
Ympäristövelvoitteet	20	40
Vahingonkorvausvastuut	4	4
Sopimusvastuut ja muut taloudelliset vastuut yhteensä	80	86

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2021	2020
Verkostorakentaminen ja -kunnossapito	60	61
Verkostosuunnittelu	8	9
Vedentuotanto ja jätevedenpuhdistus	65	65
Henkilöstö ja viestintä	6	-
Liiketoimintojen tuki	17	21
Henkilöstön lukumäärä yhteensä	156	156

Organisaatio muuttunut vuonna 2021

43) Henkilöstökulut (1 000 euroa)

	2021	2020
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	6 972	6 708
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-19	105
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 602	1 600
Muut henkilösivukulut	268	236
Yhteensä	8 821	8 649

Henkilöstökuluja aktivoitu pysyviin vastaaviin valmistus omaan käyttöön -tilin kautta	392	502
---	-----	-----

Muut eriytetyt laskelmat

Vuoden 2021 tilinpäätökseen sisällytetään tuloslaskelmamuotoiset tiedot taloudellisesta toiminnasta, jota Tampereen Vesi Liikelaitos harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla ja joka on kaupungin tulkinnan mukaan kilpailulain kirjanpidon eriyttämisveloitteen (Kilpailulaki luku 4a, 30d§) piirissä. Eriytettävän toiminnan tunnistamisessa on hyödynnetty toiminnan, lainsäädännön sekä talouden asiantuntijoiden näkemystä. Tampereen Vesi Liikelaitoksen palveluista eriyttämisveloitteen piiriin on katsottu kuuluvan viemärihuoltopalveluita ja tonttijohtotyitä. Viemärihuoltopalvelut ovat yritys- ja yksityisasiakkaille myytäviä viemärihuoltoon liittyviä tyhjennys ja huoltopalveluita sisältäen kuljetuksen jätteenkäsittelypaikalle. Tonttijohtotyöt ovat pien-

rivi-, kerros-, ja teollisuustonttien tonttijohtojen alkuosien rakentamista ja pientalojen tonttijohtojen jatkamista tontin rajalta kiinteistöjen vesimittarille. Asiakkaina on sekä yksityishenkilöitä että yrityksiä.

Kustannusten kohdistamisessa eriyttävälle toiminnalle on noudatettu aiheuttamisperiaatetta, kustannukset on kohdistettu joko toteutuneen tai arvioidun käytön tai muun aidon jakoperusteen tai veloitteen nojalla eriyttävälle toiminnalle. Aiheuttamisperiaatetta on toteutettu joko suoralla tai välillisellä kohdistamisella.

Kustannusten kohdistaminen ja seuranta on mahdollisuuksien

mukaan toteutettu SAP-toiminnan ohjausjärjestelmän talouden organisaation kustannuspaikkojen ja tulosyksikköjen sekä muiden laskentatunnisteiden avulla. Kustannusten kohdistamisessa eriyttävälle toiminnalle on käytetty myös kustannuslaskennan menetelmiä.

Eriytetyt tuloslaskelmat ovat johdetavissa kirjanpidosta. Kustannuslaskennassa käytetyt laskennalliset jakoperusteet on määritelty ja perusteltu aiheuttamisperiaatteen näkökulmasta ja laskennan muodostuminen on dokumentoitu kustannuslajeittain.

TAMPERE
Konsernihallinto
Talousyksikkö

Liite 9 Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma
Tilinpäätös 2021

1.12.2021

Dnro TRE:6908/02.02.02/2021

Tonttijohtotyöt

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021
Toimintatulot	
Myyntitulot	240 440,33
Maksutulot	0,00
Tuet ja avustukset	0,00
Vuokratulot	0,00
Muut toimintatulot	0,00
Toimintatulot yhteensä	240 440,33
Valmistus omaan käyttöön	0,00
Toimintamenot	
Henkilöstömenot	-41 544,92
Palvelujen ostot	-23 318,44
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-122 613,70
Avustukset	0,00
Vuokramenot	-90,00
Muut toimintamenot	0,00
Toimintamenot yhteensä	-187 567,05
Hallinnon ja tukipalvelujen vyörytykset	-17 812,11
Toimintakate	35 061,16
Rahoitustulot ja -menot	-35 822,70
Poistot ja arvonalentumiset	0,00
Tilikauden tulos	-761,54
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-761,54

TAMPERE
Konsernihallinto
Talousyksikkö

Liite 9 Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma
Tilinpäätös 2021

1.12.2021

Dnro TRE:6908/02.02.02/2021

Viemärihuoltopalvelut

Tuloslaskelma (euroa)	TP 2021
Toimintatulot	
Myyntitulot	124 411,50
Maksutulot	0,00
Tuet ja avustukset	0,00
Vuokratulot	0,00
Muut toimintatulot	0,00
Toimintatulot yhteensä	124 411,50
Valmistus omaan käyttöön	0,00
Toimintamenot	
Henkilöstömenot	-52 783,17
Palvelujen ostot	-36 654,95
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00
Avustukset	0,00
Vuokramenot	-714,00
Muut toimintamenot	0,00
Toimintamenot yhteensä	-90 152,12
Hallinnon ja tukipalvelujen vyörytykset	-24 017,88
Toimintakate	10 241,50
Rahoitustulot ja -menot	-18 535,81
Poistot ja arvonalentumiset	0,00
Tilikauden tulos	-8 294,31
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-8 294,31

Tampereen Vesi Liikelaitoksen tilinpäätöksen 2021 allekirjoitus

Tämä tilinpäätös on allekirjoitettu sähköisesti.

Tampereella 17. maaliskuuta 2022

Tampereen Vesi Liikelaitoksen johtokunta

Antti Ivanoff
puheenjohtaja

Erkki Salopino

Kalle Kiili

Toni Hemminki

Matti Joki

Heidi Jokela

Arja Rantanen

Taru Kaario

Johanna Wäre

Petri Jokela
toimitusjohtaja